Knjižničarske novice

Barbara Kavčič, Ministrstvo za kulturo, direktorat za kulturno dediščino - INDOK center - knjižnica

Posvetovanja sekcij ZBDS – drugi dan

Drugi dan Posvetovanja sekcij se je začel z vedrim vzdušjem: delegati, predavatelji in udeleženci so bili po uvodnem dnevu že bolj povezani in sproščeni. Tema dneva je bila osredotočena na **tehnologijo v službi knjižnice** kot tudi na praktične delavnice in diskusije o prihodnosti. Urnik je bil ambiciozen, z jasno strukturiranimi moduli, ki so nudili priložnost spremljanja panelne razprave in predavanj, sodelovati v diskusijah ter se udeležiti delavnic, s tem pa povezovati znanja s konkretno prakso v knjižnicah.

Plenarno predavanje: Futures literacy
Dan se je začel z uvodnim predavanjem **Ben Lee: Futures literacy: Using the idea of the future**, ki ga je moderiral Matjaž Stibilj (Valvasorjeva knjižnica Krško). Uvodni del je sprožil miselne premike o tem, kako lahko knjižnice gledajo dlje v prihodnost, ne le reaktivno, ampak proaktivno (s koncepti „futures literacy“). Poudarek na zavedanju, da se je potrebno pripraviti in implementirati agilno razmišljanje in delovanje v naš vsak dan je nakazalo na drugačno vsakodnevno delovanje knjižnic v vseskozi spreminjajočih se okoljih.

Kolaž fotografij s predavanja in delavnice

Po predavanju je sledila delavnica **Make the future in 90 minutes!** – praktična »delavnica scenarijev prihodnosti«, kjer smo udeleženci v manjših skupinah razvijali možne modele razvoja knjižnic, predvidevali izzive in oblikovali strategije za odziv na nepredvidljive spremembe. Ta del je bil še posebej dragocen zaradi interaktivnosti: ni šlo le za poslušanje, ampak za takojšnjo aplikacijo miselnih orodij. Prav ta aplikacija je pokazala na kompleksnost preproste ideje in osvetlila, da je potrebno ideje razvijati in da ni pravih odgovorov, ali pa zgolj ene rešitve. Kar je seveda lahko v enaki meri spodbudno, kot tudi strašljivo.

Predavanje dr. Matjaža Gamsa (Institut Jožef Stefan)

Tehnologija v službi knjižnice
V nadaljevanju dneva je bila posvečena pozornost vlogi tehnologije:

Predavanje dr. Matjaža Gamsa (Institut Jožef Stefan): **„Superinteligenca je že tu, pa jo znamo uporabljati?“** – to predavanje je odprlo pomembna vprašanja: kako se soočamo z napredkom umetne inteligence in kako jo integrirati (ali omejiti) v knjižnične procese.

Sklop se je nadaljeval z okroglo mizo na temo **Uporaba generativne umetne inteligence v izobraževanju** – sogovorniki so bili dr. Nataša Potočnik (Andragoški center), dr. Andrej Flogie (Univerza v Mariboru) in dr. Matjaž Gams (Institut Jožef Stefan). Sklop je spretno moderiral Boštjan Batič (IZUM). Diskusija je segla od praktičnih izzivov – zanesljivost, etika, avtorske pravice, diskriminatornih algoritmov – do strateških vprašanj, kako uvajati umetno inteligenco v knjižničarske izobraževalne programe. Razprava je bila živahna, sodelovanje udeležencev pa tudi. Razprava se je nadaljevala tudi med kosilom.

Okrogla miza: Uporaba generativne umetne inteligence v izobraževanju; udeleženci: dr. Matjaž Gams (Institut “Jožef

Stefan"), dr. Nataša Potočnik (Andragoški center RS) , dr. Andrej Flogie (UM, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Inštitut za sodobne tehnologije), moderiral Boštjan Batič (IZUM)

Popoldanski blok se je nadaljeval s predstavitvijo Polonce Kavčič (Goriška knjižnica Franceta Bevka), Lee Očko (Osrednja knjižnica Celje) in dr. Andreja Videc (Osrednja knjižnica Celje) o **Razvoju IKT v knjižničnem okolju**. Predstavile so analizo stanja in razvojnih potreb, kjer so osvetlile dejansko stanje infrastrukture in uporabljenih digitalnih orodij ter organizacijskih kapacitet slovenskih knjižnic.

Predstavitvi je sledila okrogla miza **Digitalizacija v kulturi in izobraževanju: izkušnje, uspehi in izzivi** – sogovorniki so bili mag. Zoran Krstulović (NUK), dr. Gregor Jenuš (Arhiv RS), Jure Kusetič (Narodni muzej Slovenije) in mag. Dunja Legat (Univerzitetna knjižnica Maribor), pogovor je vodila Mira Petrovič (Knjižnica Ivana Potrča Ptuj). Razprava je razkrila stične točke knjižnic, arhivov, muzejskih institucij in univerzitetnih struktur pri digitalizaciji zalog, vprašanju interoperabilnosti, varnosti podatkov, dostopa in ohranjanja digitalnih vsebin. Predvsem pa je pogovor pokazal kako kompleksno področje je digitalizacija, hramba, rokovanje in delovanje skladno z zakonodajo ter standardi. Pogovor je bil zanimiv in je hkrati razkril velike razlike, a tudi povezave med področji ter nakazal kako uspešno je lahko sodelovanje za vse.

Delavnici
Zaključni del dneva je bil rezerviran za dve raznoliki delavnici:

Obvladovanje stresa na delovnem mestu – Zvočna kopel – V moč diha in obvladovanje stresa nas je popeljala Eva Ogrizek (Knjižnica Brežice), ki je z na videz preprostimi tehnikami pokazala, kako lahko vsakodnevno pripomoremo k boljšemu obvladovanju delovnih izzivov. Po praktičnem delu nas je razvajala z zvočno kopeljo gongov, zvončkov in pojočih posod, ki je udeležencem omogočil sprostitev, refleksijo in regeneracijo po intenzivnem dnevu diskusij in intelektualnega napora.

#librarytok … Kaj je to? – delavnica oziroma meta-delavnica, ki prikazuje, kako lahko knjižničarstvo prikažemo v sodobnih formatih kratkih video vsebin in jih umeščamo na družbene medije ob bok drugim kulturnim vsebinam. Gre za eksperimentiranje z načinom komuniciranja knjižničnih vsebin v dobi vizualne kulture.

Obe delavnici sta se ujemali v misel, da knjižnica ni le zbirka informacij, ampak živo, odzivno okolje, ki mora skrbeti tudi za ljudi – strokovnjake, zaposlene – ne le za uporabnike.

Drugi dan Posvetovanja sekcij je izpostavil ključno sporočilo: knjižnice v prihodnosti ne morejo biti le reaktivne institucije, ki skrbijo za zalogo gradiva in storitve "kot vedno". Morajo postati agilne, tehnološko premišljene, etično zavestne in pripravljene eksperimentirati – tako v smislu orodij, izobraževanja, organizacije in sodelovanj.

Prav ta dinamika (med tehnologijo in humanizmom, med institucijo in uporabnikom, med strateškim načrtovanjem in takojšnjo aplikacijo) je osnova, na kateri lahko knjižnice ostanejo relevantne. Nekateri udeleženci so že med delavnicami razmišljali o konkretnih pilotnih projektih v svojih knjižnicah. Tako se lahko ideje prenašajo v konkretne korake in nosijo vpliv konference tudi v vsakodnevno delavno okolje.

Vsekakor pa ne gre spregledati tudi večernega dela. Matjaž Stibilj (Valvasorjeva knjižnica Krško) in Lavra Tinta (Mestna knjižnica Ljubljana) z Nežo Podjavoršek (Univerzitetna knjižnica Maribor) so pripravili druženje ob Knjižničnem kvizu, kjer je potekalo napeto tekmovanje med raznolikimi ekipami in pestrim naborom vprašanj.

Večer se je zaključil s spontanimi karaokami, ki so tesno povezale vse prisotne.

Predstavitve so dostopne na spletni strani ZBDS.